

MENŲ MOKYKLINIO BRANDOS EGZAMINO FOTOGRAFIJOS KRYPTIES REKOMENDACIJOS

Parengė Virginijus Sutkus

Vadovavimo ypatumai rengiant mokinius fotografijos kūrimo krypties menų mokykliniam brandos egzaminui

Skirtingai nuo kitų dalykų mokytojų, ruošiančių abiturientus brandos egzaminams, fotografiją dėstantys mokytojai turi būti ypatingai pasiruošę. Jiems, kaip ir dailės mokytojams reikia išmanyti meninės išraiškos priemones, meno istoriją, kryptis ir stilius. Be to, šie mokytojai turi būti gerai susipažinę su fotografavimo, vaizdų ir garsų apdorojimo programomis, turi pakankamai gerai išmanyti kompiuterines technologijas, domėtis nuolat atsirandančiomis technikos naujovėmis, lankytis fotografijų parodose, nuolat domėtis kultūrinio gyvenimo naujienomis. Tai turėtų būti kūrybiški, mokantys dirbti komandoje, gana plataus profilio specialistai, nuolatos pasiruošę naujovėms.

Pagrindinė užduotis mokytojui ruošiant abiturientą fotografijos krypties egzaminui – padėti atskleisti mokinio kūrybinę idėją pasirinktomis priemonėmis, tinkamai patarti ieškant geriausių, originalių sprendimo būdų.

Idėja

Vienas svarbiausių dalykų – tinkamos kūrybinio darbo idėjos pasirinkimas. Šiame etape svarbu mokiniui padėti surasti savo stipriąsias puses ir apsispręsti pasirenkant vieną ar kitą fotografijos temą, žanrą. Reikėtų pasiūlyti mokiniui peržvelgti per pastaruosius dvejus mokslo metus sukurtas nuotraukas, sudaryti geriausių fotografijų aplanką, kartu su mokytoju atlikti peržiūrą, aptarti pasiekimus, trūkumus, paskatinti ieškoti naujų, savitų išraiškos būdų. Tokių peržiūrų metu galima pastebėti kas mokinį labiausiai domina, ką geriausiai sekasi išreikšti – gamta, portretas, daiktai, socialinė fotografija, dokumentika.

Išsiaiškinus kas mokinį domina, naudinga pasidomėti kaip panašiomis temomis dirba profesionalūs fotografai, juo labiau, kad analogų paieška turi atsispindėti kūrybinio darbo apraše. Dažniausiai, ieškodami įkvėpimo savo kūrybiniam darbui mokiniai naudojami internetu, kuriame neaprėpiama gausybė vizualinės informacijos. Labai svarbu padėti mokiniui susiorientuoti šiame klaidžiamieje ieškojimų etape, nurodyti rimtus, patikimus šaltinius. Nagrinėjant užsienio fotografų patirtį rekomenduočiau pasinaudoti nuoroda <http://www.masters-of-photography.com/>, Lietuvos fotografiją puikiai pristato fotomenininkų sąjungos tinklapis <http://www.photography.lt/lt.php>, šiame

tinklapyje profesionalių Lietuvos fotografų kūryba, informacija apie fotografijos parodas, leidinius. Yra puikių spausdintų lietuvių ir užsienio autorių leidinių apie fotografiją, vienas iš jų - knyga Susan Sontag „Apie fotografiją“.

Kūrybos procesas

Pasirinkus kūrybinę temą reiktų padėti mokiniui tinkamai suplanuoti veiklos etapus, siekiant kokybiškesnio rezultato maksimaliai išnaudoti turimą fotografijos, apšvietimo techniką, jei fotografuojama gamtoje patarti koks paros metas pagal pasirinktą idėją tinkamiausias fotografavimui.

Atliekant užduotį svarbu dirbti kryptingai, nenutolti nuo pasirinktos temos, išlaikyti jos vientisumą. Perkėlus nuotraukas iš fotoaparato į kompiuterį, mokiniui dažnai kyla pagunda jas tvarkyti, gražinti vaizdų redagavimo programomis – šioje vietoje reiktų gerai pagalvoti, kad korekcijos neiškraipytų pirminio vaizdo.

Pasportavimas, rėminimas

Yra susiformavusi fotografijų eksponavimo kultūra, kad kiekviena nuotrauka būtų atskirame rėmelyje, po stiklu ir pasportu. Galimas ir kitoks eksponavimas – nuotraukos gali būti spausdinamos ant drobės, plastiko, kitų paviršių jeigu to reikia pagal sumanymą, tačiau estetinis lygmuo turi būti išlaikytas bet kokių atveju.

Ruošiantis atrinktas nuotraukas spausdinti, reikia aptarti pasportavimo, rėminimo dalykus, supažindinti mokinius su laukiamomis išlaidomis, kurios ženkliai priklauso nuo pasirinktų spausdinimo formatų, pasportavimo popieriaus, rėmų. Tinkamai parinkti rėmeliai, pasportai, nuotraukų išdėstymo tvarka, eiliškumas, bendras estetiškas vaizdas turi didelės įtakos tam, kaip nuotraukų ciklas bus priimtas, įvertintas.

Pristatymas

Svarbu, kad mokinys aiškiai, pasitikėdamas savimi pristatytų savo darbų ciklą etapais nuo idėjos iki įgyvendinimo. Dar prieš pristatymą patariama sudaryti planą, numatant aptarti sėkmes ir sunkumus. Pristatymo metu mokinys turėtų papasakoti kaip rengėsi atlikti užduotį, kokią techniką naudojo, kaip ir kodėl pasirinko vienokius ar kitokius fotoaparato nustatymus.

Teisingas fotografijos terminų naudojimas pristatymo metu suteikia mokiniui solidumo. Egzamino komisijai pateikiami darbai iš anksto turėtų būti deramai išeksponuoti – patalpa turi būti gerai apšviesta, reikiamas atstumas nuotraukų apžiūrėjimui iš arti ir atsitraukus, estetiška, tvarkinga patalpos erdvė.